

5. 3. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Informovaný souhlas pacienta s poskytováním zdravotních služeb

Právní úprava vztahu pacienta a jeho lékaře je nyní obsažena zejména v zákoně č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zdravotních službách“), který je účinný od 1.4.2012. V ust. § 28 odst. 1 zákona o zdravotních službách je stanoveno, že zdravotní služby lze pacientovi poskytnout pouze s jeho svobodným a informovaným souhlasem, pokud zákon o zdravotních službách nestanoví jinak.

FIALA, TEJKAL A PARTNEŘI S.R.O.
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“ nebo „nový občanský zákoník“) pak rovněž upravuje problematiku zásahů do integrity fyzické osoby, přičemž na první pohled není zcela jasné, kterým zákonem se mají lékaři a pacienti při poskytování zdravotních služeb řídit. Tento článek se zabývá vztahem mezi zákonem o zdravotních službách a NOZ, problematikou informovaného souhlasu, jeho formou, náležitostmi a možnostmi poskytování zdravotních služeb bez informovaného souhlasu pacienta a případnou odpovědností poskytovatele zdravotních služeb.

Vztah zákona o zdravotních službách a NOZ

Vzhledem k ustanovením nového občanského zákoníku je třeba nejprve vyřešit vztah NOZ a zákona o zdravotních službách. Nový občanský zákoník obsahuje ve své Části první Hlavě II Díle 2 Oddíle 6 Pododdílu 3 ustanovení týkající se práva na duševní a tělesnou integritu, která obsahují komplexní úpravu zásahů do integrity fyzické osoby a nutnosti souhlasu osoby k takovému zásahu. Nový občanský zákoník pak navíc obsahuje v Části čtvrté Hlavě II Dílu 9 s názvem „Péče o zdraví“ zcela novou právní úpravu, která stanoví, že vztah mezi lékařem a pacientem je na smluvním základě.

Je zřejmé, že právní úprava v NOZ byla původně vytvářena s vědomím, že dříve platný a účinný zákon č. [20/1966](#) Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, komplexní úpravu informovaného souhlasu neobsahoval, resp. právní úprava v něm obsažená nebyla dostatečná vzhledem k mezinárodním smlouvám týkajícím se této problematiky, zejména k Úmluvě o lidských právech a biomedicíně[1].

V průběhu legislativního procesu, jehož výsledkem bylo přijetí nového občanského zákoníku, byl vypracován a přijat zákon o zdravotních službách[2], který právní úpravu odpovídající mezinárodním závazkům České republiky obsahuje. Dle ust. § 9 odst. 2 NOZ se soukromá práva a povinnosti osobní a majetkové povahy řídí NOZ v tom rozsahu, v jakém je neupravují jiné právní předpisy. Zde je však nutné upozornit na různý vztah jednotlivých ustanovení nového občanského zákoníku k zákonu o zdravotních službách, kdy některá ustanovení NOZ nejsou v souladu s ustanoveními zákona o zdravotních službách a některá ustanovení NOZ spíše doplňují a upřesňují zákon o zdravotních službách a upravují některou problematiku podrobněji, než zákon o zdravotních službách. Pravidlo

lex specialis derogat legi generali je tedy nutné vztáhnout spíše na vztah jednotlivých ustanovení zákona o zdravotních službách a nového občanského zákoníku. Je pak třeba posoudit, která ustanovení jsou vzájemně v poměru speciality a obecnosti. Stejný názor má i ředitel právní kanceláře ČLK JUDr. Jan Mach: „V některých případech má jednoznačně přednost, tak jak upozornili i oba soudci na semináři ČLK[3], zákon o zdravotních službách jako *lex specialis* s tím, že nový občanský zákoník se uplatní tehdy, pokud zákon o zdravotních službách nestanoví jiná, případně podrobnější pravidla. Pokud naopak zákon o zdravotních službách neobsahuje určité podrobnější pravidlo a obsahuje jej nový občanský zákoník, nezbyvá než respektovat i toto nové pravidlo“[4].

Lze mít tedy za to, že při poskytování zdravotních služeb dle zákona o zdravotních službách se použije zákon o zdravotních službách jako *lex specialis* vůči NOZ, a NOZ se použije pouze v případech, kdy zákon o zdravotních službách nestanoví jiná nebo podrobnější pravidla. Pokud naopak podrobnější pravidla obsahuje NOZ, budou na daný případ aplikována ustanovení zákona o zdravotních službách i NOZ. Pouze NOZ se pak použije pochopitelně v případech, kdy zásah do integrity fyzické osoby nebude souviset s poskytováním zdravotních služeb dle zákona o zdravotních službách.

Informovaný souhlas pacienta, jeho forma a náležitosti

Zdravotní služby lze dle § 28 odst. 1 zákona o zdravotních službách pacientovi poskytnout pouze s jeho svobodným a informovaným souhlasem, pokud zákon o zdravotních službách nestanoví jinak (viz kapitola 4. tohoto článku)[5]. Obdobně stanoví nový občanský zákoník v § 93 odst. 1, že mimo případ stanovený zákonem nesmí nikdo zasáhnout do integrity jiného člověka bez jeho souhlasu uděleného s vědomím o povaze zásahu a o jeho možných následcích. Rovněž v § 2642 odst. 1 NOZ je stanoveno, že ke každému úkonu v rámci péče o zdraví se vyžaduje souhlas ošetřovaného, ledaže zákon stanoví, že souhlasu není třeba. Informovaný souhlas pacienta s poskytováním zdravotních služeb je tedy právní jednání pacienta, kterým pacient uděluje konkrétnímu poskytovateli zdravotních služeb souhlas k tomu, aby mu byly poskytnuty konkrétní zdravotní služby a případně, aby byl proveden konkrétní zásah do jeho tělesné integrity související s poskytnutím zdravotních služeb.

Formu informovaného souhlasu s poskytnutím zdravotních služeb stanoví zákon o zdravotních službách v § 34 odst. 2 následovně:

- a) písemná forma souhlasu se vyžaduje v případě, že tak stanoví jiný zákon (např. zákon č. [285/2002](#) Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů (transplantační zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [373/2011](#) Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů nebo též nový občanský zákoník[6]);
- b) v ostatních případech umožňuje zákon o zdravotních službách poskytovateli zdravotních služeb, aby si sám určil, u kterých výkonů či vyšetření bude vyžadovat po pacientovi písemný informovaný souhlas[7];
- c) pro souhlas s hospitalizací je stanovena obligatorní písemná forma.

Pokud není požadován písemný informovaný souhlas, pak pacient může vyjádřit souhlas s poskytnutím zdravotních služeb ústně nebo i konkludentně (tak tomu může být zejména u jednoduchých úkonů, např. nastavení ruky při odběru krve).

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že NOZ v ust. § 97 odst. 2 konstruuje vyvratitelnou právní domněnku, že pokud se pro souhlas nevyžaduje písemná forma, má se za to, že byl souhlas udělen. Toto ustanovení se nepochybně použije i v případě poskytování zdravotních služeb dle zákona o zdravotních službách, neboť zákon o zdravotních službách takovou úpravu vůbec neobsahuje. Je však nutné upozornit, že i v tomto případě je nutné, aby byly splněny podmínky pro udělení souhlasu, tj. že pacientovi byly poskytnuty informace o zdravotním stavu (viz níže). To, že tyto informace byly

pacientovi poskytnuty bude muset i nadále prokázat poskytovatel zdravotních služeb.

Dle ust. § 34 odst. 1 zákona o zdravotních službách se souhlas pokládá za svobodný, je-li dán bez jakéhokoli nátlaku a za informovaný se pokládá takový souhlas, je-li pacient před vyjádřením souhlasu v dostatečném rozsahu informován o svém zdravotním stavu a o navrženém individuálním léčebném postupu a všech jeho změnách (dále jen „informace o zdravotním stavu“) nebo když se pacient podání informací o zdravotním stavu vzdal v souladu s § 32 odst. 1 zákona o zdravotních službách. Informace o zdravotním stavu (pokud se jejich podání pacient nevzdal) musí obsahovat dle ust. § 31 odst. 2 zákona o zdravotních službách údaje o:

- a) příčině a původu nemoci, jsou-li známy, jejím stadiu a předpokládaném vývoji,
- b) účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaných zdravotních služeb, včetně jednotlivých zdravotních výkonů,
- c) jiných možnostech poskytnutí zdravotních služeb, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích pro pacienta,
- d) další potřebné léčbě,
- e) omezeních a doporučeních ve způsobu života s ohledem na zdravotní stav a
- f) možnosti
 1. vzdát se podání informace o zdravotním stavu,
 2. určit osoby, kterým mají být sděleny informace o zdravotním stavu pacienta a určit, zda tyto osoby mohou nahlížet do zdravotnické dokumentace o něm vedené,
 3. vyslovit zákaz o podávání informací o zdravotním stavu pacientem určeným osobám.

Informace o zdravotním stavu musí poskytovatel zdravotních služeb pacientovi sdělit při přijetí pacienta do péče a dále vždy, je-li to s ohledem na poskytované zdravotní služby nebo zdravotní stav pacienta účelné.

Ze zákona o zdravotních službách nevyplývá, že pro případ písemného informovaného souhlasu musí být i výše uvedené informace poskytnuty písemně, nový občanský zákoník však stanoví v § 2638 odst. 1, že pokud o to ošetřovaný požádá, podá mu poskytovatel srozumitelné vysvětlení dle tohoto ustanovení v písemné formě. Nicméně i z pohledu ochrany poskytovatelů zdravotních služeb je zcela logické, že písemné informované souhlasy obsahují (a obsahovaly ještě před účinností NOZ a aniž by o to pacient žádal) rovněž písemné informace, které se snaží obsáhnout co možná nejvíce z výše uvedených informací, které je nutné pacientovi před udělením souhlasu sdělit, aby byl souhlas považován za informovaný. Přesto je jasné, že žádné písemně podané informace, byť sebelépe sepsané, nemohou nahradit rozhovor pacienta s ošetřujícím lékařem, resp. s lékařem provádějícím konkrétní výkon či vyšetření. Písemně podané informace tak slouží spíše jako písemný doklad o tom, že přinejmenším uvedené informace měl pacient skutečně k dispozici, neboť rozhovor pacienta s lékařem musí bezpodmínečně proběhnout z důvodu zodpovězení případných otázek pacienta.

Písemný informovaný souhlas pak obvykle obsahuje různá prohlášení pacientů ohledně informací, které jim byly poskytnuty, dotazů, na které mu bylo srozumitelně odpovězeno, že veškeré informace pacientovi poskytnuté byly srozumitelné a pacient jim rozumí, apod. Je třeba zdůraznit, že právě z důvodu srozumitelnosti by měly být veškeré informace podány pacientovi co možná jednoduše, pokud možno bez odborných termínů, aby těmito informacím mohl rozumět i laik bez medicínského vzdělání.

Kromě výše uvedených náležitostí je třeba zdůraznit, že informovaný souhlas (ať už písemný nebo ústní či konkludentní) je právním jednáním ve smyslu nového občanského zákoníku a musí tedy splňovat náležitosti právního jednání dle nového občanského zákoníku – musí zde existovat vůle jednajících osoby, musí být projevena vůle vážná a právní jednání musí být dostatečně určité a srozumitelné.

V souladu s Úmluvou o lidských právech a biomedicíně zákon o zdravotních službách stanoví v § 34 odst. 4, že pacient může svůj souhlas s poskytnutím zdravotních služeb odvolat s tím, že odvolání souhlasu není účinné, pokud již bylo započato provádění zdravotního výkonu, jehož přerušeni může způsobit vážné ohrožení zdraví nebo života pacienta. Dle ust. § 97 odst. 1 NOZ pak může být odvolání souhlasu učiněno v jakékoli formě, i když je pro samotný souhlas obligatorní písemná forma.

Podmínky, za kterých je možné udělit informovaný souhlas

Pacient udělující souhlas s poskytnutím zdravotních služeb musí být způsobilý k udělení takového souhlasu, pokud má být souhlas považován za platný. Je třeba zdůraznit, že osoba za normálních okolností svéprávná nemusí být v daný okamžik způsobilá k udělení souhlasu s konkrétním výkonem či vyšetřením. K posouzení způsobilosti pacienta udělit informovaný souhlas bude příslušný lékař, který podává pacientovi informace o zdravotním stavu pacienta za účelem informování pacienta a získání jeho informovaného souhlasu k poskytování zdravotních služeb.

V této souvislosti lze upozornit na ust. § 31 odst. 4 zákona o zdravotních službách, který stanoví, že se informace o zdravotním stavu vůbec nepodává pacientovi, který v důsledku svého zdravotního stavu není schopen poskytnuté informace vůbec vnímat. Ust. § 34 odst. 6 zákona o zdravotních službách pak upravuje situaci, kdy pacientův zdravotní stav nedovoluje samotné **vyjádření** souhlasu, odvolání souhlasu, vyslovení nesouhlasu s poskytnutím zdravotních služeb požadovaným způsobem, kde zákon o zdravotních službách stanoví, že zdravotnický pracovník zaznamená nepochybný projev vůle pacienta do zdravotnické dokumentace o něm vedené, uvede způsob, jakým pacient svou vůli projevil, a zdravotní důvody bránící pacientovi ve vyjádření požadovaným způsobem. Zákon o zdravotních službách zde však mluví o vyjádření (odvolání, vyslovení) požadovaným způsobem, jedná se tedy pouze o formu souhlasu, bezpochyby tedy musí být splněny další podmínky informovaného souhlasu, tj. že je svobodný a informovaný, přičemž zdravotní stav pacienta mu nesmí bránit v dostatečném porozumění informacím o zdravotním stavu, jinak by informovaný souhlas nemohl být považován za platný. Nový občanský zákoník stanoví v § 2639 odst. 1, že vysvětlení je řádně podáno, lze-li rozumně předpokládat, že ošetřovaný pochopil svůj zdravotní stav, způsob, a účel a nezbytnost péče o zdraví, včetně očekávaných následků i možných nebezpečí pro své zdraví, jakož i to, zda přichází v úvahu i případný jiný způsob péče o zdraví[8].

Dle publikace Ligy lidských práv *Jak získávat informovaný souhlas pacienta v praxi*[9], aby byl pacient způsobilý k udělení souhlasu, musí být schopen porozumět poskytnutým informacím, zapamatovat a vybavit si je, důvěřovat získaným informacím a zvážit získané informace a logickým způsobem dospět k rozhodnutí. Je zjevné, že naplnění této definice způsobilého pacienta bude velmi obtížné zvláště u pacientů starších a je pak otázkou, nakolik je třeba trvat na naplnění jednotlivých znaků způsobilosti, přičemž dle našeho názoru nejpodstatnějším prvkem způsobilosti pacienta, který by měl být vždy zkoumán lékařem, je schopnost pacienta porozumět poskytnutým informacím a schopnost dospět na základě poskytnutých informací k rozhodnutí.

Na způsobilost pacienta udělit informovaný souhlas s poskytnutím zdravotních služeb budou mít velký vliv zejména okolnosti, za kterých jsou mu informace o zdravotním stavu poskytovány a okolnosti samotného vyslovení souhlasu. U plánovaných výkonů by měly být pacientovi podstatné informace sděleny s dostatečným předstihem a nikoli těsně před plánovaným výkonem. Vliv na způsobilost pacienta v daném okamžiku vstřebat informace o zdravotním stavu a učinit pak na základě poskytnutých informací o zdravotním stavu rozhodnutí, zda zákrok podstoupit či nikoli, mohou mít právě možný stres, zmatek či časová tíseň před plánovaným poskytnutím zdravotních služeb nebo zdravotní problémy, bolesti či předchozí medikace pacienta.

Zvláštní úprava pro souhlas nezletilého pacienta

Jde-li o nezletilého pacienta, je třeba dle ust. § 35 odst. 1 zákona o zdravotních službách zjistit jeho názor na poskytnutí zamýšlených zdravotních služeb, jestliže je to přiměřené rozumové a volní vyspělosti jeho věku, přičemž tento názor musí být zohledněn jako faktor, jehož závažnost narůstá úměrně s věkem a stupněm rozumové a volní vyspělosti nezletilého pacienta. Pro samotné vyslovení souhlasu nezletilého pacienta se použijí právní předpisy upravující svéprávnost fyzických osob, tj. po 1.1.2014 nový občanský zákoník, s tím, že nezletilému pacientovi lze zamýšlené zdravotní služby poskytnout na základě jeho souhlasu (není třeba souhlasu zákonného zástupce), jestliže je provedení takového úkonu přiměřené rozumové a volní vyspělosti odpovídající jeho věku. Zákon o zdravotních službách dále stanoví, že pokud jsou zdravotní služby poskytnuty na základě souhlasu nezletilého pacienta, pak to nebrání tomu, aby informaci o poskytnutých zdravotních službách nebo zdravotním stavu nezletilého pacienta ošetřující zdravotnický pracovník podal zákonnému zástupci nezletilého pacienta. V případě, že nelze získat souhlas nezletilého pacienta, zákon o zdravotních službách dále v ust. § 35 odst. 3 stanoví, že při poskytování zdravotních služeb spočívajících v poskytnutí neodkladné péče, která nesplňuje podmínky pro poskytování zdravotních služeb bez souhlasu dle § 38 odst. 4 zákona o zdravotních službách, nebo akutní péče, a za předpokladu, že souhlas zákonného zástupce nezletilého pacienta nelze získat bez zbytečného odkladu, rozhodne o poskytnutí zdravotních služeb ošetřující zdravotnický pracovník. Použije se rovněž samotné ust. § 38 odst. 4 zákona o zdravotních službách, které stanoví, že nezletilému pacientovi lze poskytnout služby bez souhlasu, jde-li o zdravotní služby neodkladné péče v případě léčby vážné duševní poruchy, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vši pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta nebo jde-li o zdravotní služby nezbytné k záchraně života nebo zamezení vážného poškození zdraví.

Nový občanský zákoník upravuje problematiku souhlasu nezletilých trochu odlišně od zákona o zdravotních službách, přičemž právní úprava obsažená v NOZ se použije i na právní vztahy podřízené zákonu o zdravotních službách, neboť úprava v NOZ spíše upřesňuje a doplňuje úpravu obsaženou v zákoně o zdravotních službách. Dle § 100 NOZ má-li být zasaženo do integrity nezletilého, který dovršil čtrnáct let, nenabyl plné svéprávnosti, a který zákrokem vážně odporuje, třebaže zákonný zástupce se zákrokem souhlasí, nelze zákrok provést bez souhlasu soudu. To platí i v případě provedení zákroku na zletilé osobě, která není plně svéprávná. Stále se však uplatní § 38 odst. 4 a ust. § 35 odst. 3 zákona o zdravotních službách pro případ poskytnutí zdravotních služeb spočívajících v poskytnutí neodkladné péče, která nesplňuje podmínky pro poskytování zdravotních služeb bez souhlasu dle § 38 odst. 4 zákona o zdravotních službách, nebo akutní péče.

Poskytování zdravotních služeb bez informovaného souhlasu a odpovědnost poskytovatele zdravotních služeb

Zákon o zdravotních službách v ust. § 38 pamatuje na možnost, kdy pacient není schopen vyslovit informovaný souhlas s poskytováním zdravotních služeb, a stanoví podmínky, za kterých lze poskytnout zdravotní služby pacientovi bez jeho souhlasu. Pacientovi lze poskytnout bez jeho souhlasu pouze neodkladnou péči, a to v případě, kdy zdravotní stav neumožňuje pacientovi souhlas vyslovit, nebo v případě léčby vážné duševní poruchy, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vši pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta. Neodkladnou péčí se rozumí dle ust. § 5 odst. 1 písm. a) zákona o zdravotních službách péče, jejímž účelem je zamezit nebo omezit vznik náhlých stavů, které bezprostředně ohrožují život nebo by mohly vést k náhlé smrti nebo vážnému ohrožení zdraví, nebo způsobují náhlou nebo intenzivní bolest nebo náhlé změny chování pacienta, který ohrožuje sebe nebo své okolí. Vzhledem k tomu, že NOZ upravuje tuto problematiku odlišně, použije pro poskytování služeb dle zákona o zdravotních službách pouze tento zákon a nikoli úprava, kterou obsahuje NOZ.

Bez platného informovaného souhlasu bude poskytovatel zdravotních služeb postupovat v rozporu se zákonem o zdravotních službách pokud:

- 1) pacient udělil souhlas s provedením výkonu, avšak pacient nebyl předem poskytovatelem dostatečně informován o zákroku a souhlas tedy nebyl informovaný ve smyslu zákona o zdravotních službách, tudíž souhlas nebyl udělen platně;
- 2) pacient udělil souhlas s provedením výkonu, avšak pacient nebyl způsobilý souhlas udělit nebo souhlas neměl všechny náležitosti právního jednání;
- 3) pacient vůbec neudělil souhlas s provedením výkonu;

a zároveň nebudou splněny podmínky pro poskytování zdravotních služeb bez souhlasu pacienta.

Z hlediska odpovědnosti poskytovatele zdravotních služeb je irelevantní, zda informovaný souhlas nebyl pacientem dán vůbec (takové případy však budou spíše ojedinělé) nebo pacient souhlas s poskytnutím zdravotních služeb udělí, avšak na základě nepravdivých nebo nedostatečných informací, či zda informovaný souhlas nebyl dán v zákonem požadované formě[10] a je rovněž irelevantní, zda byla poskytnutím zdravotních služeb bez platného souhlasu pacienta způsobena pacientovi škoda na zdraví či nikoli či zda bylo poskytnutí zdravotních služeb provedeno lege artis[11] či nikoli. Ve všech výše uvedených případech, pokud poskytovatel zdravotních služeb poskytne zdravotní služby pacientovi (provede výkon či vyšetření), bude odpovědný za porušení právní povinnosti poskytovat zdravotní služby pouze s informovaným souhlasem pacienta, a to pochopitelně za předpokladu, že nebyly splněny zákonné podmínky pro poskytování zdravotních služeb bez souhlasu pacienta. Jednalo by se tedy o zásah do práva pacienta na ochranu osobnosti dle § 81 a násl. NOZ[12] a pacient má právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek a v návaznosti na ust. § 2956 NOZ je pacient oprávněn požadovat náhradu škody i nemajetkové újmy, která mu byla způsobena.

Závěr

Právní úprava poskytování zdravotních služeb obsažená v zákoně o zdravotních službách stojí na zásadě, že pacientovi lze poskytovat zdravotní služby pouze s jeho souhlasem, přičemž tento souhlas musí být informovaný, tj. pacientovi musí být předtím, než svůj souhlas vysloví, podány informace týkající se poskytnutí zdravotních služeb. Bez tohoto informovaného souhlasu lze poskytnout pacientovi zdravotní služby pouze za podmínek jasně stanovených v zákoně o zdravotních službách, popř. za podmínek dle § 99 NOZ. Pokud pak poskytovatel zdravotních služeb poskytne zdravotní služby pacientovi bez informovaného souhlasu, je poskytovatel odpovědný (při splnění dalších podmínek) za porušení práva pacienta na ochranu jeho osobnosti, a to nezávisle na tom, zda byl zásah do integrity pacienta proveden lege artis a zda pacientovi vznikla újma. Po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku se na tomto závěru nic nemění, neboť obligatorní souhlas pacienta pro zásah do integrity člověka (nebo pro každý úkon v rámci péče o zdraví) stanoví i NOZ, který se však použije pouze v případech, kdy zákon o zdravotních službách nestanoví jiná nebo podrobnější pravidla. Ustanovení NOZ se společně s ustanoveními zákona o zdravotních službách použijí, pokud naopak podrobnější pravidla obsahuje NOZ.

JUDr. Petr Fiala,

advokát

Mgr. Jindřich Mayer,
advokátní koncipient,

[Fiala, Tejkal a partneři, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Helfertova 13
613 00 Brno

Tel.: +420 541 211 528
e-mail: recepce@akfiala.cz

[1] Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 96/2001 _ Sb.m.s.

[2] NOZ byl vyhlášen ve sbírce zákonů 22.3.2012, zákon o zdravotních službách byl vyhlášen ve sbírce zákonů dne 8.12.2011 a nabyl účinnosti 1.4.2012.

[3] Soudce Ústavního soudu JUDr. Jiří Nykodým a soudce Nejvyššího soudu JUDr. Petr Vojtek.

[4] Mach, J., Nový občanský zákoník a zdravotnictví, TEMPUS MEDICORUM, 11/2013, str. 25.

[5] Obdobnou úpravu můžeme nalézt i v č. 5 Úmluvy o lidských právech a biomedicíně.

[6] Např. § 96 odst. 1 NOZ, ve kterém je stanovena obligatorní písemná forma pro zásah do integrity člověka, má-li být oddělena část těla, která se již neobnoví nebo § 96 odst. 2 NOZ, který stanoví obligatorní písemnou formu pro souhlas k lékařskému pokusu na člověku, nebo zákroku, který zdravotní stav člověka nevyžaduje; to však neplatí, jedná-li se o kosmetické zákroky nezanechávající trvalé nebo závažné následky.

[7] V souladu s ust. § 45 odst. 2 písm. h) zákona o zdravotních službách je pak poskytovatel zdravotních služeb povinen zpracovat seznam zdravotních služeb, k jejichž poskytnutí je vyžadován písemný souhlas.

[8] Obdobně rovněž § 94 odst. 1 NOZ.

[9] Kopalová, M., Cholenský, R. Jak získávat informovaný souhlas pacientů v praxi. 2. vydání, Praha: Liga lidských práv, 2008.

[10] Upozorňujeme na ust. § 582 odst. 1 NOZ, dle kterého je možné vadu formy právního jednání dodatečně zhojit.

[11] Postup lege artis je specifikován v § 28 odst. 2 zákona o zdravotních službách, kde je stanoveno, že pacient má právo na poskytování zdravotních služeb na náležitě odborné úrovni, přičemž dle ust. § 4 odst. 5 zákona o zdravotních službách se náležitou odbornou úrovní rozumí poskytování zdravotních služeb podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů, při respektování individuality pacienta, s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti.

[12] Jak vyplývá i z judikatury, viz např. rozhodnutí NS ze dne 5.1.2010, sp.zn. 1 Co 2/2010 nebo rozhodnutí NS ze dne 5.3.2009, sp. zn. 30 Cdo 2905/2007.

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)